

Uchwała Nr 31 /IV/2020
Zarządu Głównego Stowarzyszenia Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej
Podjęta drogą obiegową w dniu 04 maja 2020 r.

**w sprawie zaopiniowania projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości o zmianie
rozporządzenia o organizacji i przebiegu aplikacji notarialnej
(numer z wykazu B509)**

§ 1.

I. Zarząd Główny Stowarzyszenia Notariuszy RP w związku z otrzymanym, w dniu 29 kwietnia 2020 roku, pismem nr DLPL-IV.4671.6.2020 w sprawie wyrażenia opinii o projekcie **rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości o zmianie rozporządzenia o organizacji i przebiegu aplikacji notarialnej** - dalej „Projekt” - **postanawia:**

1. nie zgłaszać uwag do przesłanego Projektu **odnośnie zmian, które są zawarte w § 1, § 2 oraz § 4 Projektu** i dotyczą: odbywania praktyk w sądach przez aplikantów II-go roku aplikacji, zasad oraz terminów prowadzenia dla aplikantów wszystkich roczników zajęć seminaryjnych w formie on-line, a także przekazania informacji o terminie przeprowadzenia kolokwium dla aplikantów III - go roku.

Proponowane zmiany wychodzą naprzeciw postulatом zgłaszanym, także do ZG SNRP, przez kierowników szkoleń aplikantów notarialnych, jako osób najlepiej zorientowanych w tej materii i bezpośrednio odpowiedzialnych w radach izb notarialnych za wykonanie obowiązków wynikających z przepisów art. 71 i następnych ustawy z dnia 14 lutego 1991r. Prawo o notariacie (t.j. Dz.U. z 2019r. poz. 540) - dalej "Prawo o notariacie" - oraz przepisów wykonawczych.

Projekt w powyższym zakresie w całości przewiduje ograniczenia wynikające z obecnej sytuacji epidemicznej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, a zaproponowane zmiany dają możliwość radom izb notarialnych na szybkie reagowanie na nie, a nade wszystko pozwalają na realizację programu szkolenia przewidzianą przyjętymi harmonogramami.

Mając to na uwadze ZG SNRP pozytywnie ocenia w tej części Projekt.

2. zgłosić uwagi do przesłanego Projektu **w części dotyczącej zmian w zakresie** zasad odbywania przez aplikantów wszystkich roczników w formie on-line zajęć praktycznych u patronów, która to zmiana jest zawarta w § 3 Projektu.

Na mocy art.35 pkt 3 Prawa o notariacie organom samorządu notarialnego przyznano kompetencje związane z organizacją szkolenia aplikantów notarialnych. Zgodnie z art.72 §1 w zw. z art. 75 pkt 3 Prawa o notariacie oraz § 2 pkt 1) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości

z dnia 17 grudnia 2013 roku w sprawie organizacji i przebiegu aplikacji notarialnej (t.j. Dz.U. z 2018r. poz. 2127) na proces kształcenia aplikantów składają się: zajęcia seminaryjne i praktyczne. Stosownie do treści art. 71 § 11 Prawa o notariacie notariusz, u którego aplikant odbywa aplikację, kieruje przez cały okres aplikacji szkoleniem aplikanta, zapoznaje go z czynnościami notarialnymi należącymi do zakresu obowiązków notariusza i współdziała w tym zakresie z innymi osobami szkolącymi aplikanta.

Podczas zajęć praktycznych aplikant nie tylko sporządza projekty dokumentów, ale - mając na uwadze specyfikę zawodu notariusza, zdecydowanie odmienną od innych zawodów prawniczych - nabywa umiejętności, które są codziennością w kancelarii notarialnej takie jak: umiejętność nawiązywania kontaktu ze stronami czynności notarialnych, sposób realizacji obowiązku informacyjnego, udzielanie wyjaśnień, analiza dokumentów, biurowość, obsługa systemów teleinformatycznych, składanie dokumentów w sądzie wieczystoksięgowym, itp. Tego w żaden sposób nie można nauczyć się na odległość.

Zgodnie z art. 71 § 13 Prawa o notariacie, na podstawie m.in. własnych spostrzeżeń, po zakończeniu aplikacji notariusz sporządza opinię o aplikancie, która jest podstawą do wydania przez radę izby notarialnej zaświadczenia o ukończeniu aplikacji notarialnej, a które to zaświadczenie upoważnia (za wyjątkiem sytuacji ściśle określonych w przepisach) do przystąpienia do zawodowego egzaminu notarialnego, po którym - gdy wynik będzie pozytywny - można już ubiegać się o nominację na notariusza.

Notariusz, wydając zatem opinię o aplikancie notarialnym odnosi się do wszystkich powyższych kwestii. Swoim urzędem potwierdza i ponosi odpowiedzialność za to, że aplikant ma predyspozycje do wykonywania w przyszłości zawodu notariusza, że będzie w stanie w sposób należyty i na najwyższym, zabezpieczającym interesy stron, poziomie realizować swoje obowiązki zarówno względem stron jak i Państwa (np. jako płatnik). Gdy zaś dany aplikant nie posiada takich walorów - w opinii tej zamieszcza swoje uwagi na ten temat. Opinia może być wydana tylko na podstawie bezpośrednich, osobistych obserwacji, a nie komunikatorów elektronicznego przekazu. Trudno bowiem wyobrazić sobie jak taka nauka miałaby wyglądać, chociażby w zakresie prowadzenia Repertorium A, pozostałych ksiąg notarialnych, albo rejestracji aktów notarialnych w Repozytorium.

Z przepisu art. 71 §§ 6 i 7 Prawa o notariacie wynika, że aplikant notarialny odbywa aplikację u notariusza, z którym zawarł umowę o pracę lub umowę o patronat. Trybunał Konstytucyjny uwypuklił tę zasadę w wyroku z dnia 19 kwietnia 2006 roku sygn. K6/06, stwierdzając w uzasadnieniu: „Aplikacja stanowi podstawową formę przygotowania zawodowego do podjęcia i wykonywania zawodu. W ramach aplikacji (...) aplikanci przechodzą nie tylko szkolenie teoretyczne, ale - **co stanowi jej specyfikę** - doskonałą umiejętności praktyczne, objęte zakresem zawodu (...). I dalej: „(...) dla dobra wymiaru sprawiedliwości stanowiącego element interesu publicznego i dla dobra osób (podmiotów)

korzystających z pomocy prawnej przygotowanie to winno odpowiadać kryteriom wysokiej jakości i wiarygodności kojarzonej z pojęciem zaufania publicznego (...)".

Obecne brzmienie § 8 ust.5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości o organizacji i przebiegu aplikacji notarialnej przewiduje rozwiązanie na wypadek nieobecności aplikanta na zajęciach praktycznych, ponad dozwolone tj. przewidujące jeszcze przez rok po zakończeniu aplikacji uzupełniać nieobecności, co oznacza, że można, akcesoryjnie, z tego rozwiązania skorzystać w konkretnej sytuacji.

Z danych uzyskanych przez ZG SNRP wynika, że przepis ten przez okręgowe rady, notariuszy i aplikantów stosowany jest w praktyce, chociaż zdarzeń takich jest niezwykle mało, a i obecna sytuacja nie spowodowała jakiegokolwiek ich wzrostu.

Mając powyższe argumenty na uwadze, realizowanie zdalnych zajęć praktycznych u patrona, zdaniem ZG SNRP, stanowiłoby zaprzeczenie przyjętego przez ustawodawcę celu ich przeprowadzania, czy wręcz byłoby fikcją tego szkolenia. Charakter rozwiązania zaproponowany w Projekcie jest bez precedensu i nawet jego przejściowy charakter nie jest czymkolwiek uzasadniony.

II. Podsumowanie

Projekt w zakresie § 1, § 2 i § 4 zasługuje w pełni na akceptację, natomiast w zakresie § 3 odnoszącego się do zdalnego odbywania zajęć praktycznych u patrona nie zasługuje na aprobatę.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Oryginalne podpisy członków Zarządu znajdują się na oryginale Uchwały.

Za Zarząd

Anna Dańko-Roesler

Prezes Stowarzyszenia Notariuszy RP